

JUMHURIYYAR MISRA TA LARABAWA

٢٣ Rabi'ul Ahir, ١٤٤١

MA'AIKATAR ADDININ MUSULUNCI

٢٠ Disamba, ٢٠١٩

(١)

HAKKOKIN MATASA DA WAJIBANSU

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Lallai su matasa ne da suka yi imani da Ubangijnsu, sai kuwa muka kara masu shiriya))**.. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kaɗai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati, da aminci, shi da Alayensa da Sahabbansa baki ɗaya.

Bayan haka:

Lallai samartaka marhala ce mai matuƙar muhimmanci a cikin marhalolin rayuwar ɗan Adam, lokaci ne na ƙarfin jiki, da nunan hankali, da kazar- kazar, da nishadi, da baiwa, da yalwatacciyar fata ta gari, da fuskantar rayuwa, babu shakka matasa su ne ginshikin al'umma, su ne zuciyarta da take bugawa, su ne madogararta mai ƙarfi, babu wanda zai musanta muhimmiyar rawar da matasa suke takawa wajen gina ƙasashe, da cigabansu, da ɗaukakansu.

Lallai Alƙur'ani mai girma ya bayyana marhalar samartaka a matsayin marhalar da take tsakiyar rauni guda biyu; raunin yarantaka, da raunin tsufa, Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa: **((Allah wanda ya halicce ku daga rauni, sannan bayan wannan raunin ya sanya maku ƙarfi, sannan bayan ƙarfin kuma ya sanya maku wani raunin gami da furfura..))**, saboda

(۲)

haka ne ake bayar da Annabta da Manzanci a shekarun samartaka, Allah Madaukakin Sarki ya ba mu labarin Sayyiduna Yusuf (AlaiHis Salam) da cewa: **((Lokacin da ya kai karfinsa, sai muka ba shi Annabta da ilimi, da ma can haka muke saka wa masu kyautatawa))**, haka ma ya ba mu labari game da Sayyiduna Musa (AlaiHis Salam) da cewa: **((Lokacin da ya kai karfinsa, ya cika, sai muka ba shi Annabta da ilimi, da ma can haka muke saka wa masu kyautatawa))**, Sayyiduna Abdullahi Bn Abbas (Allah ya kara yarda da su) ya ce: **“Allah bai aiki wani Annabi ba, sai matashi, bai kuma bai wa wani malami ilimi ba, sai a lokacin da yake matashi..”**, ga Annabi Ibrahim “Khalilur Rahman” nan (AlaiHis Salam) da ya kalubalanci masu bautan gumaka a lokacin da yake matashi, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Suka ce: mun ji wani matashi yana maganarsu, sunansa Ibrahim))**, haka ma Allah Madaukakin Sarki ya yi ishara zuwa ga kaifin hankali, da basirar Sayyiduna Sulaiman (AlaiHis Salam) a lokacin da yake matashi, mai girma da daukaka yana cewa: **((Sai kuwa muka ganar da Annabi Sulaiman game da al’amarin, dukansu, shi da Annabi Dawud mun ba su Annabta da ilimi..))**, haka ma ga Annabin Allah Musa (AlaiHis Salam), a lokacin da yake ganiyar samartaka, da karfi, gami da rikon amanarsa, abin da har ya sanya ‘yar mutumin kirkin nan ta yi magana akan haka, kaman yanda Alkur’ani mai girma ya ba mu labari ta bakinta, a ayar da Allah mai girma yake cewa: **((Daya daga cikinsu ta ce: Ya babana, ka yi jinga da shi, lallai shi ne zai zama mafi alhairin wadanda ka yi jinga da su, ka ga dai ga karfi, ga kuma rikon**

(۳)

amana)), Allah Madāukakin Sarki ya yi wa Sayyiduna Yahya (AlaiHis Salam) magana ta ya riƙi amanar ilimi, ya kuma dāuki wahalhalun isar da sako cikin ƙarfi, da himma ta samartaka, Allah mai girma yana cewa: **((Ya Annabi Yahya (AlaiHis Salam), ka riƙi wannan littafi da ƙarfi, mun riga mun ba shi Annabta tun yana ƙarami)).**

Saboda muhimmancin wannan marhala ta rayuwa ce, Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya bayyana cewa, lallai Allah Madāukakin Sarki zai tambayi bawa game da ita a ranar alkiyama, ya yi haka ne, saboda ya yi himma ya amfana da ita, ya ribace ta wajen aikata abubuwan da za su amfane shi, su kuma amfani mutane, (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Kafafuwan bawa ba za su gushe ba a ranar alkiyama, har sai an tambaye shi akan abubuwa guda huɗu: rayuwarsa, ta yaya ya ƙarar da ita? Da samartakarsa, ta yaya ya gudanar da ita? Da dukiyarsa, ta yaya ya tara, kuma ta yaya ya kashe? Da iliminsa, shin ya yi aiki da shi?).**

Lallai addinin Musulunci ya muhimmanta matasa matuka, ya sanya masu wasu haƙƙoƙi, da wajibai, **sun da haƙƙin a ba su ilimi, a kuma sanya su akan hanya, a ba su kyakkyawan horaswa,** Alkur'ani mai girma ya ba mu labarin abin da ya gudana tsakanin Luƙmanul Hakim da dānsa, inda ya dasa ɓangarorin addini a zuciyarsa, ya kuma zaburar da shi wajen kawo gyara, da yawan baiwa, da yin ado da kyawawan dābi'ū, Allah Madāukakin Sarki yana cewa: **((Ya RasulalLahi (SallalLahu alaiHi wa sallam), ka faɗa masu lokacin da Luƙman ya faɗa wa dānsa, yana mai yi masa wa'azi cewa: ya**

(٤)

kai dan karamin dana, kada ka kuskura ka hada Allah da wani a wajen bauta, lallai hada Allah da wani a wajen bauta zalunci ne mai girma)), mai girma da daukaka yana cewa: ((Ya kai karamin dana, lallai kyakkyawan aiki, ko mummuna da mutum zai aikata -komin kankantarsa-, koda kaman kwayar zarra ce, ya kuma kasance a boyayyen wuri, kaman cikin dutse, ko a sammai da kasa, to ka sani, Allah zai bayyanar da shi, ya kuma yi hisabi akansa, lallai Allah mai ludufin da babu wani abu da zai iya buya masa ne, masanin hakikanin komai da komai. Ya kai karamin dana, ka kiyaye sallah, ba kuma bayar da umurnin a aikata duk wani abu mai kyau, ka kuma hana aikata duk wani abu mai muni, ka kuma yi hakuri da duk wani tsanani da zai same ka, lallai da ma abubuwan da Allah ya bayar umurni akansu suna cikin abubuwan da ya kamata a riƙe su da ƙarfi. Kada ka daga wa mutane kai saboda girman kai, kada kuma ka yi takama a bayan kasa, lallai Allah ba ya son duk wani mai fankama da yake alfahari da kansa. Ka sanya tafiyarka a bayan kasa ta zamo tsaka- tsakin sauri da tafi lakai- lakai, ka kwantar da muryarka, saboda muryar da aka fi ƙi ita ce muryar jaki, farkonsa shakar iska ne, wannan kuma abin ƙi ne, ƙarshensa kuma fitar da iska ne, shi ma abu ne da ake matuƙar ƙinsa)).

Haka ma Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) yake yi wa matasa, (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana matuƙar damuwa da su, yana kuma yin duk abin da ya kamata wajen ba su ilimi da horaswa, yana kuma dasa ƙa'idojin addini masu girma a cikin zukatansu, da hankulansu, da son ilimi, da yin nasara a

(e)

cikinsa, an ruwaito Hadisi daga Abdullahi Ibn Abbas (Allah ya kara yarda da su) ya ce: wata rana ina bayan Annabi (SallalLāhu alaiHi wa sallam), sai ya ce: **(Ya kai wannan karamin yaro, zan sanar da kai wasu kalmomi: ka kiyaye Allah, sai Allah ya kiyaye ka, ka kiyaye Allah, sai ka same shi a gabanka, idan za ka yi roko, ka roki Allah, idan za ka nemi taimako, ka nemi taimakon Allah, ka sani cewa, da a ce dukan al'umma za su haɗu a kan su amfane ka da wani abu, ba za su iya amfanarka da komai ba, sai abin da Allah ya rubuta maka, da a ce kuma za su haɗu a kan su cutar da kai da wani abu, ba za su iya cutar da kai da komai ba, sai da abin da Allah ya rubuta maka, an ɗage alkaluma, takardu kuma sun bushe).**

Bayan an samar masu da nagartaccen ilimi, da horaswa mai kyau, sai **hakkin matasa na sanya su a madafun iko ya taso, kowa a wurin da ya fi dacewa, daidai kwarewarsa, da cancantarsa, a sanya su a mukamai na aiki, da jagoranci, da iya ɗaukan mas'uliyya,** wannan ne abin da Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya yi, a inda ya yi amfani da karfi, gami da kazar- kazar ɗin matasa, ya sanya su a cikin gwagwarmayar rayuwa; lallai Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya aminta da matasan da ba su wuce shekaru ashirin ba a da'awarsa, alal misali: ga Sayyiduna al- Arkam Bn Abul - Arkam nan (Allah ya kara yarda da shi), wanda gidansa ya zamo wa Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam), da sahabbai -masu girma-amintacciyar cibiya a farkon fara da'awar Musulunci, haka ma Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya naɗa Sayyiduna Usama Bn Zaid (Allah ya kara yarda da su) a matsayin

(٦)

kwamandan rundunar Musulmai, a lokacin bai wuce shekaru goma sha takwas a duniya ba.

Sayyiduna Umar Bn al- Khadfab (Allah ya kara yarda da shi) **yakan gayyaci matasa zuwa majalisarsa, inda suke zama a tare da dattijai, yana kuma neman shawarwarinsu a cikin komai, yakan ce: "Kada karancin shekarunku ya hana ku bayar da shawara da faɗin ra'ayinku, saboda shi ilimi ba ruwansa da karancin shekaru, ko yawansu, Allah yana bayar da shi ga wanda ya so ne", saboda haka ne majalisarsa take kunshe da matasa irinsu: Sayyiduna Abdullahi Bn Abbas (Allah ya kara yarda da su), wanda Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) yake magana akansa da cewa: "Lallai yana da harshe mai yawan tambaya, da kuma zuciya mai aiki da hankali".**

Abin bai takaita kawai ga matasa maza ba, **matasa mata ma suna da gudummuwa -da kowa ya shaida- wajen samar da cigaban Musulunci,** suna da rawar da suka taka a lokacin zaman lafiya, da ma lokacin yaƙi, irinsu: Sayyida Asma'u Bint Abubakar (Allah ya kara yarda da su), da irin gudummuwar da ta bayar wajen hijirar Annabi, ita ce take kai wa Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam), da mahaifinta (Allah ya kara yarda da shi) abinci da abun sha a wannan hijira tasu mai albarka, hasali ma, mata suna da rawar da suka taka a lokaci mafi tsanani da wahala, a fagen daga, inda suke shayar da mayaka ruwa, suke kuma yi wa wadanda suka jikkata magani, kaman yanda haka ya faru a ranar yakin Uhudu, Sayyiduna

(Y)

Anas (Allah ya kara yarda da shi) yana cewa: "**Da ido na, na ga A'isha Bint Abubakar, da Ummu Sulaimin suna dauke da tuluna a bayansu, suna shayar da mayaka, sannan su sake komawa su ciko, sannan su dauko su shayar da mayaka**".

Wannan kenan, ina nema wa kai na da ku gafara daga Allah Madaukakin Sarki.

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai. Ina shaidawa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya. Ina shaida cewa lallai shugabanmu Annabi Muhammadu, bawan Allah ne kuma Manzonsa. Ya Allah ka yi masa salati da aminci da albarka, shi da Alayensa, da Sahabbansa baki daya, da duk waƙanda suka bi shi da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Ya 'yan uwa Musulmai:

Lallai abubuwan da suka wajaba akan matasa suna da yawa, da farko dai: **Dole ne su katange kawunansu da ilimi, gami da wayewa, neman ilimin kuma ya zamo mai cigaba ba tare da tsayawa ba**, shi ilimi a koda yausha kara cigaba da bunkasa yake yi, dole ne matasanmu su tafi daidai da zamani, da kuma abubuwan da suke faruwa, su kuma kula matuƙa da abubuwan da za su ba su fifiko a komai, da kuma abubuwan da fasa take buƙata, za su yi haka ne ta hanyar yawaita shiga shirye -shirye, da kwasa - kwasai da za su sami kwarewar da ta kamata, ta

(A)

yanda za su zamo a shirye suke su fuskanci kowane irin kalubale, lallai Allah Madaukakin Sarki bai bukaci Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) da ya nemi karin wani abu na duniya ba, banda ilimi, mai girma da daukaka ya fada wa Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) cewa: **((Ya Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), ka ce: Ya Ubangiji ka kara mini ilimi))**.

Abu na biyu: **Himma wajen amfana da kwarewar wasu, da kuma nesantar rudi gami da girman kai**, lallai ya kamata matasa su amfana da hikimomi, gami da kwarewar wadanda suka gabace su, cikin masana, kuma gogaggu a fagagensu, lallai dangantakar da take tsakanin tsofaffi, da masu tasowa, ba dangantaka ce ta nesantar juna, ko fada, da rikici, da raina juna ba, a'a, dangantaka ce ta cika juna, da yi wa juna nasiha, dole ne matasanmu su nesanci rudi, da girman kan da yake rusa al'umma, ba gina ta ba, rudi da yake halaka mai shi, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Kada ka yi tafiyar takama a bayan kasa, domin har abada ba za ka taɓa iya huda kasa ba, ba kuma za ka taɓa iya kere duwatsu a tsawo ba))**, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Abubuwa guda uku dalilai ne na halaka: tsananin koron da mai shi yake yi mata biyayya, da son zuciyar da ake bi, da kuma jiji da kan da mutum yake yi da ra'ayinsa)**.

Na uku: **Sabonta niyya wajen hidimta wa addini da kasa**, shi dan Adam yana samun lada ne gwargwadon ikhlasinsa a cikin aiki, da kuma gaskiyar niyyarsa, Annabi (Sallallahu

(9)

alaiHi wa sallam) ya ce: **(Shi aiki ba ya inganta sai da niyya, kuma kowane mutum zai sami abin da ya yi niyya ne...).**

Na hudu: **Amfani da dama ta hanyar kara kokari, da kuma fahimtar cewa hanyar fa tana da nisa, amanar kuma tana da nauyi,** wannan kuwa saboda kasancewar muna rayuwa ne a zamanin da yake gudu da sauri kwarai da gaske, waɗanda ba su da himma da kwazo a cikin ayyukansu, da wajen zartar da ayyukan da aka dāura masu, ba su da wuri a wannan duniyar, idan dai har muna son mu isa zuwa ga bukatunmu, mu isa zuwa matakan da muke so wa kawunanmu, da kasashenmu, to dole ne mu yi iya abin da za mu iya wajen gabatar da ayyukanmu.

Na biyar: **Mu saka wa kasar da ta raine mu, ta kuma ba mu ilimi, ta kuma ba mu dukan damammaki;** lallai kasa tana da haƙƙi akan 'ya'yanta da suka rayu a turɓayarta, suka kuma sami horaswa daga gare ta, suke kuma da abubuwan tarihin da ba za su taɓa mantawa da su ba daga gare ta, kamata ya yi guzurinmu a koda yausha ya zamo shi ne naciya da jajircewa, makaminmu kuma ya zamo shi ne ilimi da kirƙirar sababbin abubuwa, takenmu kuma ya zamo shi ne kishin kasa, da yawan baiwa, mu yi duka wannan, saboda hidimta wa kasarmu, da ba ta kariya.

Ya Allah Ubangiji, ina rokon ka albarkaci matasanmu, ka kiyaye su daga dukan sharri, ka datar da su wajen ayyukan gina kasa, da cigabanta, ka shiryatar da su zuwa dmga gyara

(10)

**kasa, da 'yan kasa, ka kiyaye mana kasarmu da sauran
kasashen duniya baki daya.**